

Identificació de l'expedient

Resolució del procediment de tutela de drets núm. PT 86/2022, instat contra Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya.

Antecedents

1. En data 22/09/2022 va tenir entrada a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, un escrit del Sr. (...) (en endavant, la persona reclamant), pel qual formulava una reclamació per la presumpta desatenció del dret d'oposició al tractament de les seves dades personals, que havia exercit prèviament davant la Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya (en endavant, FUOC).

La persona reclamant aportava diversa documentació relativa a l'exercici d'aquest dret. Entre d'altres, la sol·licitud presentada en data 17/06/2022 davant la FUOC mitjançant la qual argumentava, en termes literals, el següent (el subratllat és nostre):

- *“Solicito la oposición al tratamiento de mis datos personales, teniendo en consideración que la Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya (en adelante, FUOC), cedió sin mi consentimiento a la empresa (...) varios escritos presentados por mi ante la Secretaría de Estado de Universidades y ante el Rector de la FUOC. La relación de escritos cedidos sin mi autorización y que contenían mis datos personales, son los que siguen (...)”*
- *En resumen, la UOC cede a cualquiera, incluso sin que se lo pidan, irresponsable e ilícitamente, las comunicaciones administrativas y los datos personales de su alumnado, ignorando con qué finalidad y las consecuencias que tendrá dicha cesión.*
- *No solicito que la UOC elimine los escritos remitidos desde el Ministerio o el presentado por mí ante el Rector, lo que exijo es ejercer mi derecho de oposición a que (...)trate mis datos. Me dirijo a la FUOC como responsable del tratamiento, al ser la institución que envió mis escritos a (...)sin mi consentimiento y sin ponderar los usos que de ellos haría la empresa”.*

Al respecte, l'ara reclamant aportava la resposta de la FUOC que desestima el seu dret d'oposició, entre d'altres, en base a les següents consideracions:

- *“La UOC insiste en que ninguno de sus datos personales ha sido comunicado a terceras entidades ni ha sido utilizado con finalidades diferentes a las que fueron informadas (...)”*
- *La finalidad del tratamiento de impresión, manipulado y distribución de títulos universitarios oficiales y suplementos europeos tiene por base legitimadora la ejecución de un contrato, según se estipula en el art. 6.1 (b) RGPD.*
- *Para el tratamiento al que usted hace alusión, el art. 21 RGPD no resulta de aplicación, al no tener como base legitimadora ninguna de las que éste señala.”*

2. En data 28/09/2022, es va donar trasllat de la reclamació a la FUOC per tal que en el termini de 15 dies formulés les al·legacions que estimés pertinents.

3. En data 18/10/2022 la FUOC va formular al·legacions mitjançant escrit de la mateixa data, en el qual exposava, en síntesi, que no procedia estimar la seva sol·licitud pels motius que es transcriuen tot seguit:

- *“La UOC, com ja havia informat reiteradament, no comunica dades a terceres entitats amb les que no tingui subscript un encàrrec del tractament i aquest contracte existeix amb (...)”*
- *“En segon lloc, les dades no han estat utilitzades amb finalitats diferents a les que van ser informades i que han estat establertes als contractes que la UOC manté amb els seus encarregats del tractament.*
- *“Per últim, el tractament encarregat a (...)S.A. per la UOC té com a base legitimadora l’execució d’un contracte (6.1.b Reglament General de Protecció de Dades -RGPD- per tant, quedaria exclosa la facultat d’oposició dels interessats segons estableix l’article 21 RGPD, que limita aquest dret d’oposició a dades objecte d’un tractament basat al que disposa l’article 6.1 lletres b) o f), és a dir, tractament basat en una missió d’interès públic o interès legítim”.*

En darrer terme, la FUOC reitera la impossibilitat d’estimar el dret d’oposició de l’ara reclamant atès que el tractament de dades controvertit es fonamenta en l’execució d’un contracte.

Fonaments de Dret

1. És competent per resoldre aquest procediment la directora de l’Autoritat Catalana de Protecció de Dades, d’acord amb els articles 5.b) i 8.2.b) de la Llei 32/2010, de l’1 d’octubre, de l’Autoritat Catalana de Protecció de Dades.

2. L’article 21 del Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell, de 27 d’abril, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d’aquestes (en endavant, l’RGPD), referent al dret d’oposició de la persona interessada, preveu que:

*“1. El interesado tiene derecho a oponerse en cualquier momento, por motivos relacionados con su situación particular, a que los datos personales que le conciernen sean objeto de un tratamiento basado en lo dispuesto en el artículo 6, apartado 1, letras e) o f), incluida la elaboración de perfiles sobre la base de dichas disposiciones. El responsable del tratamiento dejará de tratar los datos personales, salvo que acredite motivos legítimos imperiosos para el tratamiento que prevalezcan sobre los intereses, los derechos y las libertades del interesado, o para la formulación, el ejercicio o la defensa de reclamaciones.
(...)”*

Per la seva banda, l’article 6.1 de l’RGPD disposa el següent, pel que fa a la licitud del tractament:

“1. El tratamiento solo será lícito si se cumple al menos una de las siguientes condiciones:

- a. el interesado dio su consentimiento para el tratamiento de sus datos personales para uno o varios fines específicos;*
- b. el tratamiento es necesario para la ejecución de un contrato en el que el interesado es parte o para la aplicación a petición de este de medidas precontractuales;*
- c. el tratamiento es necesario para el cumplimiento de una obligación legal aplicable al responsable del tratamiento;*
- d. el tratamiento es necesario para proteger intereses vitales del interesado o de otra persona física;*
- e. el tratamiento es necesario para el cumplimiento de una misión realizada en interés público o en el ejercicio de poderes públicos conferidos al responsable del tratamiento;*
- f. el tratamiento es necesario para la satisfacción de intereses legítimos perseguidos por el responsable del tratamiento o por un tercero, siempre que sobre dichos intereses no prevalezcan los intereses o los derechos y libertades fundamentales del interesado que requieran la protección de datos personales, en particular cuando el interesado sea un niño.*
Lo dispuesto en la letra f) del párrafo primero no será de aplicación al tratamiento realizado por las autoridades públicas en el ejercicio de sus funciones.
(...)

En relació als drets contemplats als articles 15 a 22 de l'RGPD, els apartats 3 a 5 de l'article 12 de l'RGPD, estableix el següent:

- “3. El responsable del tratamiento facilitará al interesado información relativa a sus actuaciones sobre la base de una solicitud con arreglo a los artículos 15 a 22, y, en cualquier caso, en el plazo de un mes a partir de la recepción de la solicitud. Dicho plazo podrá prorrogarse otros dos meses en caso necesario, teniendo en cuenta la complejidad y el número de solicitudes. El responsable informará al interesado de cualquiera de dichas prórrogas en el plazo de un mes a partir de la recepción de la solicitud, indicando los motivos de la dilación. Cuando el interesado presente la solicitud por medios electrónicos, la información se facilitará por medios electrónicos cuando sea posible, a menos que el interesado solicite que se facilite de otro modo.*
- 4. Si el responsable del tratamiento no da curso a la solicitud del interesado, le informará sin dilación, y a más tardar transcurrido un mes de la recepción de la solicitud, de las razones de su no actuación y de la posibilidad de presentar una reclamación ante una autoridad de control y ejercitar acciones judiciales.*
- 5. La información facilitada en virtud de los artículos 13 y 14 así como toda comunicación y cualquier actuación realizada en virtud de los artículos 15 a 22 y 34 serán a título gratuito. Cuando las solicitudes sean manifiestamente infundadas o excesivas, especialmente debido a su carácter repetitivo, el responsable podrá:*
 - a) cobrar un canon razonable en función de los costes administrativos afrontados para facilitar la información o la comunicación o realizar la actuación solicitada, o*

*b) negarse a actuar respecto de la solicitud.
El responsable del tratamiento soportará la carga de demostrar el carácter manifiestamente infundado o excesivo de la solicitud.
(...)"*

Per la seva banda, l'article 18 de la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals (en endavant, LOPDGDD), determina el següent, també en relació amb el dret d'oposició:

"1. El dret d'oposició, així com els drets relacionats amb les decisions individuals automatitzades, inclosa la realització de perfils, s'han d'exercir d'acord amb el que estableixen, respectivament, els articles 21 i 22 del Reglament (UE) 2016/679."

En relació amb l'anterior, l'article 16.1 de la Llei 32/2010, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, referent a la tutela dels drets previstos per la normativa sobre protecció de dades personals, disposa el següent:

"1. Les persones interessades a les quals es denegui, en part o totalment, l'exercici dels drets d'accés, de rectificació, de cancel·lació o d'oposició, o que puguin entendre desestimada llur sol·licitud pel fet de no haver estat resolta dins el termini establert, poden presentar una reclamació davant l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades."

3. Exposat el marc normatiu aplicable, a continuació escau analitzar si la FUOC va resoldre i notificar, dins el termini previst per la normativa aplicable, el dret d'oposició exercit per la persona reclamant, ja que precisament el motiu de la seva queixa que inicià el present procediment de tutela de drets, era el fet de no haver obtingut resposta dins del termini previst a l'efecte.

A aquest respecte, consta acreditat que en data 17/06/2022 va tenir entrada a l'entitat, un escrit de la persona aquí reclamant mitjançant el qual exercia el dret d'oposició al tractament de les seves dades personals, en els termes assenyalats a l'antecedent primer d'aquesta resolució.

D'acord amb l'article 12.3 de l'RGPD, la FUOC havia de resoldre i notificar la petició d'exercici del dret sol·licitat en el termini màxim d'un mes a comptar de la data de recepció de la sol·licitud. En relació amb la qüestió del termini, cal tenir en compte que de conformitat amb l'article 21.3 b) de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques (en endavant, LPAC) i l'article 41.7 de la Llei 26/2010, de 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya (en endavant, LRJPCat), d'una banda, el còmput del termini màxim en procediments iniciats a instància de part (com és el cas) s'inicia des de la data en què la sol·licitud va tenir entrada en el registre de l'òrgan competent per a la seva tramitació. I d'altra banda, que el termini màxim ho és per resoldre i notificar (art. 21 LPAC), de manera que abans de finalitzar aquest termini s'haurà d'haver notificat la resolució, o si més no haver-se produït l'intent de notificació degudament acreditat (art. 40.4 LPAC).

Doncs bé, la FUOC ha acreditat haver donat resposta a la sol·licitud d'oposició de la persona reclamant en data 15/07/2022, dins del termini previst a l'efecte. En conseqüència, escau declarar que la FUOC va resoldre i notificar dins de termini la sol·licitud de la qual deriva aquest procediment de reclamació.

4. Una vegada assentat l'anterior, escau analitzar el fons de la reclamació, és a dir si, d'acord amb els preceptes transcrits al fonament de dret 2n, procedeix en aquest cas estimar el dret d'oposició en els termes que ho sol·licità la persona reclamant.

Doncs bé, per al cas que ens ocupa, l'ara reclamant va exercir el seu dret d'oposició davant la FUOC als efectes que aquesta no transferís informació relativa a la seva persona a l'empresa (...)S.A. Al respecte, l'ara reclamant exposava diferents circumstàncies que, al seu parer, serien suficients per motivar l'exercici del dret d'oposició al tractament de les seves dades personals per part de (...)S.A. En essència, argumentava que l'entitat aquí reclamada hauria cedit il·lícitament les seves dades personals a (...)S.A, i afirmava que la FUOC *“cede a cualquiera, incluso sin que se lo pidan, irresponsable e ilícitamente, las comunicaciones administrativas y los datos personales de su alumnado”*.

Al seu torn, l'entitat reclamada ha al·legat que el tractament de dades personals en relació amb el qual l'ara reclamant exerceix el dret d'oposició, es trobaria justificat atès que (...)S.A ostenta la condició d'encarregada del tractament de la FUOC. Així mateix, l'entitat reclamada insisteix en què no comunica dades personals a terceres entitats de manera il·lícita.

Pel que aquí interessa, aquesta Autoritat no pot desconèixer el vincle contractual existent entre la FUOC i (...)S.A. Al respecte, escau assenyalar que, en el marc del procediment de tutela de drets número 144/2021, instat per l'ara reclamant contra la FUOC, va quedar acreditat, d'una banda, que la FUOC actua com a responsable del tractament de les dades de l'ara reclamant, i que (...)S.A, com a empresa adjudicatària del contracte de prestació del servei d'impressió, manipulació i distribució de títols universitaris oficials, de suplementos europeus al títol i de titulacions pròpies de la FUOC, va signar el corresponent contracte d'encarregada del tractament, amb l'ara reclamada, de conformitat amb els articles 28 RGPD i 33 LOPDGDD.

Així les coses, l'article 4.7 de l'RGPD disposa que és responsable del tractament de dades personals *“la persona física o jurídica autoridad pública, servicio u organismo que, solo o junto con otros, determine los fines y medios del tratamiento; si el Derecho de la Unión o de los Estados miembros determina los fines y medios del tratamiento, el responsable del tratamiento o los criterios específicos para su nombramiento podrá establecerlos el Derecho de la Unión o de los Estados miembros”*. I, respecte l'encarregat del tractament, l'article 4.8 RGPD disposa que ostenta aquesta condició *“la persona física o jurídica, autoridad pública, servicio u otro organismo que trate datos personales por cuenta del responsable del tratamiento”*.

De l'exposat s'infereix que, d'una banda, el responsable del tractament – en aquest cas, la FUOC – és qui determina les finalitats i els mitjans de tractament de les dades personals i que, d'altra banda, l'encarregat del tractament – en aquest cas, (...)S.A – tracta les dades personals per compte del responsable.

En relació amb l'anterior, respecte el tractament de dades personals dut a terme per part d'un encarregat del tractament, l'article 33.1 de l'LOPDGDD preveu el següent (el subratllat és nostre):

"L'accés per part d'un encarregat de tractament a les dades personals que siguin necessàries per a la prestació d'un servei al responsable no es considera una comunicació de dades sempre que es compleixi el que estableixen el Reglament (UE) 2016/679, aquesta Llei orgànica i les seves normes de desplegament".

D'acord amb aquest precepte, la transferència de dades personals per part de la FUOC a (...)S.A no constitueix pròpiament una cessió o comunicació de dades personals, atès que (...)S.A ostenta la condició d'encarregada del tractament.

Dit això, l'Autoritat comparteix el criteri de l'entitat aquí reclamada conforme al qual, la base jurídica que legitima el tractament per (...)S.A de les dades personals de l'aquí reclamant per compte de la FUOC és, precisament, l'execució del referit contracte de prestació del servei d'impressió, manipulació i distribució de títols universitaris oficials, de suplementos europeus al títol i de titulacions pròpies de la FUOC. En aquest sentit ho recull l'article 6.1 de l'RGPD, apartat b), quan preveu que el tractament de dades personals serà lícit quan sigui "*necesario para la ejecución de un contrato en el que el interesado es parte o para la aplicación a petición de este de medidas precontractuales*". I, a respecte, no és sobrer afegir que, el tractament de dades personals controvertit es troba relacionat amb l'objecte del referit contracte, celebrat entre la FUOC i (...)S.A, motiu pel qual, escau descartar el seu caràcter il·lícit.

Establert l'anterior, l'article 21 de l'RGPD preveu el dret de la persona interessada a oposar-se, en qualsevol moment, per motius relacionats amb la seva situació particular, a que les seves dades personals siguin tractades, quan el referit tractament es duu a terme per complir una missió realitzada en interès públic, per exercir poders públics o per satisfer interessos legítims, incloent l'elaboració de perfils – article 6.1 apartats e) i f) de l'RGPD–. Tanmateix, en el present cas, la base jurídica que legitima el tractament controvertit és, com s'ha dit, l'execució d'un contracte – article 6.1 b) de l'RGPD – i, en la mesura que aquesta base no té encaix dins els supòsits que preveu l'article 21 RGPD, per a l'exercici del dret d'oposició, procedeix desestimar la present reclamació de tutela de drets.

Per tot això, resolc:

1. Desestimar la reclamació de tutela formulada pel senyor (...)contra la Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya.
2. Notificar aquesta resolució a la Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya i a la persona reclamant.
3. Ordenar la publicació de la resolució al web de l'Autoritat (apdcat.gencat.cat), de conformitat amb l'article 17 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre.

Contra aquesta resolució, que posa fi a la via administrativa d'acord amb els articles 26.2 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades i 14.3 del Decret 48/2003, de 20 de febrer, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, les parts interessades poden interposar, amb caràcter potestatiu, recurs de reposició davant la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, en el termini d'un mes a comptar de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb el que preveu l'article 123 i següents de l'LPAC o bé interposar directament recurs contenciós administratiu davant els jutjats contenciosos administratius de Barcelona, en el termini de dos mesos a comptar de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb els articles 8, 14 i 46 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa.

Igualment, les parts interessades poden interposar qualsevol altre recurs que considerin convenient per a la defensa dels seus interessos.

La directora,